

**Szerkesztőségi iroda:**

Rimaszombat, temető-utca 12. sz. Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés.

Bérmertetlen levelek nem fogadtatnak el.

Kéziratok nem adtnak vissza.

**Előfizetési díj:**

Egész évre . . . . . 4 frt.  
Fél évre . . . . . 2 frt.  
Negyed évre . . . . . 1 frt.  
Egyes szám ára 10 kr.

# GÖMÖR-KISHONT.

VEGYES TARTALMU HETILAP.

MEGJELENIK MINDEN HÉT VASARNAPJÁN.

**Kiadó-hivatal:**

R-szombat, Losonczy-utca 24. sz. **Rábely Miklós** könyvnyomdájában. — Ide intézendők a kiadóhivatali illető előfizetési pénz-, hirdetésnyil-nyil-ter-és felszólalások.

**Hirdetési díj:**

Egy négyhasábos pe itsor ter- fogata . . . . . 5 kr.  
**Bélyegdíj:** minden beiktatás után . . . . . 30 kr.

**Nyiltér:**

Egy sor . . . . . 20 kr.

**Előfizetéseket** elfogad: A „Gömör-Kishont“ kiadóhivatala Rimaszombat Losonczy-utca 24. sz., nemkülönben minden hazai postahivatal. Az előfizetések legzélszerűbben posta-utalvány útján eszközölhetők. — **Hirdetéseket** csak a kiadóhivatal vesz fel.

**Márczius 15-ikére.**

A kor, melyben élünk, rendesen optikai esalódásban ringatja bírálóját; a felszínre került politikai, társadalmi és irodalmi áramlatok az aktív szerepet vivő egyének meggyőződésétől függenek s ki állhat jót arról, hogy a körünkben élő vezérférfiak a tökéletesség oly fokán állanak, melyen a csalódás lehetősége ki van zárva? Az emberiség piacára kidobott eszmék nem juthatnak azonnal diadalra, — mint az arany a tűzben, úgy kell az eszmének is megtisztulni minden salaktól s csak szűzi tisztaságában emelkedhetik arra a magaslatra, melyről az emberiségre hat. A szabadság és zsarnokság ikertestvérek s ép oly régiek, mint maga az ember. A történelem eltűnt századai tanubizonyoságot tesznek arról, hogy ez eszmék, mint egymásnak ellenlábásai, minő purgatoriumon mentek át, — mennyi vér folyt el addig, míg a szabadság eszméje megtisztult a salaktól, — hány nagy szellem lett áldozata az eszmének, melynek maga volt első harcosa!?

Idő kell tehát, míg a fogalom eszmévé érik, vagy helyesebben, míg az emberek érnek meg reá; — mert az eszme olyan, mint a természeti törvény: öröktől fogva van és örökké való — és az emberi elme csak egy oly medium, a melyben koronként nyilatkozik, de el is tűnik belőle.

Századokon át volt a gondolat szabadsága a zsarnokság bilincseibe szorítva, mint a jog és hatalom suffixuma. Az egykor diadalra jutandó eszmék fel-felmerültek az emberi elmékben, de nyilatkozásukat feltartották a trónok érzekarjai: a kard és láncz.

De eljött az az óra is, melyben a lánczok szétpattantak s a kard éle azok ellen irányult, kik a szabadságot fogva tartották. Negyven éve szabad gondolkozni, négy évtized súlydát a mult

tengerébe azóta, hogy a lánglelkű pesti ifjuság kiszabadította Tancsics Mihályt a szabadsajtó elzárt apostolatát s kinyomatta a független gondolkozás első nyilatkozatát: Petöfi „Talpra magyar“ című költeményét.

Márczius 15-ike nagy fontosságú nap a magyar nemzet történetében; e nap érlelte meg a szabadság gondolatát nemzetünkben, s ha vér nem folyt is e napon: a kitört honfiai hév lett forrása amaz eseményeknek, melyek negyven év mulván is a lelkesedés szent könyeit ragyogtatja azok szemében, kik a hőszi mult élő emlékei gyanánt — megfogya bár — ma is közöttünk vannak.

Nehéz volna e nagy nap jelentőségét e szűk keretben esetelni; megteszik ezt illetékesebb helyen ama körök, melyek hivatva vannak egyfelől az elmúlt idők emlékét ápolni, másfelől a szabad gondolkozásnak tért nyitni: a főgymnasium és casino.

Tegye Rimaszombat város e kettős ünnepeket emlékeztetésebbé az által, hogy ura, szegénye, örege, ifja egyaránt csatlakozzék az ünneplőkhöz, ébren tartván évről-évre a lelkesedés ama szent lángját, mely egyedüli biztosítéka a kivitt szabadság örökkévalóságának. V.

**A gömörmezei közigazg. bizottság félévi jelentése az 1887. év második felére.****V. A királyi ügyész hatásköréből.**

A fogház biztonság és tisztaság tekintetében kifogástalan a figyelem, az élelmezés szabályszerű, az egészségi állapot kielégítő volt. Es ezen állapot javul, akkor, midőn a Rimaszombatban munkába vett törvényszéki és központi fogház épület, rendeltetése ezéjlanak október hó 24 én átadatott.

A két épület, a megéjtt felülvizsgálat és végleszámolás szerint 151 ezer 319 frt 39 krba került, mely-

ből mintegy 70 ezer esik a kir. törvénszék, 81 ezer forint pedig a fogház épületre.

A pelsüezi központi fiók fogház november hó 12-én teljesen megszüntetett s az elfoglalva tartott helyiségek a törvényhatóság rendelkezésére visszabocsátattak.

A felügyelő személyzetben változásnak kellett beállania. Ennek következtében Rátvay János kir. rimaszombati fogház felügyelő az újvidéki kir. fogházhoz helyeztetett át, Lokesánszky Endre pelsüezi kir. fogház felügyelő pedig Rimaszombatban nyert alkalmazást.

Az őrszemélyzet létszáma egy fogház őrmester és 15 fogház őrben állapítván meg — egy fogház őrmester és három fogház őr rendelkezés alá állpoiba jutott, majd Országh Mihály, hajlolt korára tekintettel nyugalmába, Szabó József és Bendik Mihály a miskolci, Rátkovszky Mihály pedig a besztercebányai kir. központi fogházhoz helyeztetett át fogház őrnak.

Rabszállítás eszközöltetett: a rimaszombati fogház túltömöttsége miatt Rimaszombatból Pelsüczre egy izben 17 fi, 5 nő, más izben 15 fi büntetésének kiállása végett 1 fi Sopronban, 1 Szegedre, 1 Aszódra, 4 Munkácsra és 1 Vácra. Pelsüczről megszüntetés következtében Rimaszombatba 87 fi, 5 nő, — feltételes szabadságra bocsátott 5.

Rabélelmezési költség kiadatott a félev folyamán Rimaszombatban 3016 frt 50 kr. Pelsüczön 1357 frt 69 kr. összesen 4374 frt 19 kr.

Költségtérítvény ezimén bevétel 257 frt 41 kr. rabmunka keresmény pedig befolyt 818 frt 72 kr. Es azon felül ingyen rabnapszám felhasználattott Rimaszombatban 4528, Pelsüczön 1176, melyből 779 kosárfonásra esik, a bíróságoknál 2445.

Vizsgálat alatt letartóztatva átvétel 17 fi, 4 nő, a kövétel 17 fi, 4 nővel, fogott pedig 44 fi 4 nővel, a kövétel 17 fi, 4 nővel, átvétel 23 fi, 4 nő.

Elítelt Rimaszombatban átvétel 68 fi, 6 nő, ezek száma szaporodott 233 fi, 43 nővel, fogva ellenben 133 fi és 36 nővel, zár alatt maradt 168 fi, 13 nő. Pelsüczön átvétel 63 fi és 43 nő, szaporodott 77 fi 11 nővel fogott 140 fi, 14 nővel, zár alatt nem maradt senki. A füztelep aratási eredménye lett 340 ezer darab vessző.

**VI. Tiszti főügyész ügyköréből.**

Fegyelmi ügyben tiszti főügyési vélemény kívánattott és megadatott 4 esetben, és ezek közül 1 eset

## T Á R C Z A.

**Hoz a tavasz. . .**

Hoz a tavasz virágot,  
Hoz, — távol és közel  
Feltámadás, az ég is  
A föld is ünnepel.

Az, kékelön ragyog le,  
Szeliden mosolyog.  
Ez, megszakasztja álmát,  
Es keble fetlobog.

Halottiból felébred,  
Tündér illetve meg,  
Szívébe visszatérnek  
Az élet, fény, meleg.

Szebb kikelet tündére  
Csókjára kipírul,  
Keblén ezer viág nyit,  
Ezer virág virul.

Ezt várom én is, én is,  
Csak a kikeletet.  
A természet tavaszát,  
A fényt az életet.

Boldogságot ez, ez hoz,  
Ez üdvöt én nekem,  
Ez, ez köt össze minket  
Örökre, kedvesem.

Kezed kezembe téve,  
Az oltár zsámolyán. . . .  
— Légy üdvöz, üdvöz, enyhe  
Kelő tavasz virány.

Hiven, szeretve várlak,  
Kebledre, hogy fogadj.  
Ezernyi boldogok közt  
En a legboldogabb.

Borsody Béla.

**A pelsüezi Bebek család.\*)**

Gömörmeze régi nemesi családai közt több mint három századon át a pelsüezi Bebek család a leghatalmasabb, sőt az egész felvidéken a leghatalmasabbak egyike. Birtokai a szomszédos megyékre is kiterjednek, működése pedig országos jelentőségű. De míg egyrészlől a haza jó és balsorsában nevét jeles tettekkel írja fel történelmünk lapjaira, másrészlől pártos viszálykodás, önkényes hatalmaskodás, rablás és fosztogatás füződnek e névhez.

A család eredete a távol mult homályában vesz el. A esodás mondákat kedvelő középkor róla is tud ilyeneket. Az egyik eredetét felviszi Adám apánkig egy sor római vezéren át s a római birodalomból hozza hazánkba. Egy más, regényesebb monda szerint törzsatyja egy juhász volt, ki a Sajó s Csetnek folyók mellékén valamely hegyoldalba roppant sok kincset talált, melyből 7 várat, köztük Pelsüezöt, Krasznahorkát s Murányt építé, és alapítá a Bebek családot.

De történelmileg is messzire, egész a tatárjárásig, vihető fel a család eredete. Hiteles adatok szerint törzsatyja Máté, kinek fia Detre és Fülöp a tatárjárásban jeles szolgálatokat tesznek IV. Bélának s ösesének. Kálmannak. Az első a muhi esatában mindenütt a király oldalán küzdött s megsebesült, sőt futásában elkísérte a tengermellekre. Fülöp pedig Kemlék várát Szlavóniában vitélül védte a tatárok s a hitlenek ellen. Ez érdemeiért a viszatérő király 1243-ban a kihalt ősmagyar Bors nemzetség következő gömöri birtokaival jutalmazá őket: Berzete, Pelsüez, Csetnek, Taploeza, Somkút, Mirk, (Ardó), Lekenye, Kévi és Licze.

Bizonyára ez adományozás képezi a család gazdagságának és hatalmának alapját, bár egy Bebek Pál, már 1209-ben említették Gömörmeze főispánjául.

A család neve Bebek, Bebek és Bebek változatokban fordult elő, egyik ága pedig, a birtok viszályokkor Csetneket nyervén osztályrészlül, Csetneky név alatt új családot alapít.

A pelsüezi Bebek nagy számmal viseltek egyházi és világi téren magas méltóságokat. Többen töltötték be Gömör, Liptó, Abauj vagy Borsodmeze főispáni székét. Voltak egyes tagjai, kik a nádori, országbírói, erdélyi vajdai, horvát-szlavon báni, tárnokmesteri, főpohárnoki és főlovászmesteri állásokban az ország zászlós urai közé

\*) Nagy Iván, Magyarország családai. — Hunfalvy J., Gömör-Kishontmeze leírása. — Fraknói Vilmos, Magyar országgyűlési emlékek. — Verancsics Antal Összes művei. — Horváth, Szalay és Fessler nagy történelmi művei alapján.

emelkedtek. Az egyháznak egy kalocsai érseket, s egy esanádi püspököt adott a család. Házasági összeköttetések által pedig a haza több kiváló családjával jött rokonságba, mint a Szapolyai, Báthory Perényi, Telegdy, Forgách, Csáky, Honnadi, Palóczy s más családokkal.

Jelesebb tagjai közül megemlíjük a következőket: Nagy Lajos 1350-iki nápolyi hadjáratában számos daliás főuraink között Bebek István országbíró, és György lipói főispán is követték bandérumaikkal. Ugyanezen Istvánt küldé Nagy Lajos 12 évvel utóbb Kont Miklós nádorral Brünbe, hogy IV. Károly császárral elintézzék azon viszályt, mely Nagy Lajos anyjának a eszászar által történt megsértése következtében köztük keletkezett, bár ez ekkor még nem sikerülvén, az uralkodók összejövetelét is igényelte.

Nagy Lajos korában emelkedik a család egyik tagja, Domokos a szépesi prépostságra, majd a esanádi püspöki székre.

Az inémt említett György, lipói főispán fia közül Imre és Detre játszanak kiváló országos szerepet. Imre már Nagy Lajos korában az országbírói, majd erdélyi vajdai, s 1373-ban a nádori állást nyeri el. Maria királyné uralma alatt 1382-ben tótországi banná, 1383-ban pedig Galiczia kormányzójává lesz. Mint ilyen van jelen 1386. február 7-én ama véres tett színhelyén, mely II. (Kis) Károlyon a bundai királyi patotában végrehajtott. Miután Galicziát 1390-ben a lengyelek elfoglalták s ő nejét elvesztette, kérelmére, a várnai perjelséget nyerte el. Majd 1401-ben az ország azon nagyjai közt találjuk, kik Zsigmond királyt törvénytelen tettei miatt fogságra vetik, 1403-ban pedig Nápolyi László érdekében működik.

Testvére Detre, Zsigmond által 1389-ben a horvát lázadók ellen küldeti, de vereséget szenved. 1396-ban pedig már mint nádor vesz részt a szerencsétlen nikápolyi ütközetben a török ellen. Imre Zsigmond őt küldé vissza az ország kormányzására, míg maga Konstantinápoly-nak vette útját. Később azonban Imre testvérel együtt ő is az ellenzék sorába állott, a miért Zsigmond fogsága után a nádori méltóság elvesztésével lakolt.

Zsigmond korában kiténtek még a családból Miklós, az előbb említett esanádi püspök öcsese, ki szintén az egyházi téren előbb egri kanonokságot majd a kalocsai érseki méltóságot viselte.

Ugyane korából említhetjük még Jánost, a fentebb mondott István, országbíró unokáját, ki mint főlovászmester szintén az ellenzékhez csatlakozott, de utóbb, ismét elnyervén Zsigmond kegyét, a tárnokmesteri állásra jutott. Mint ilyen van aláírva azon békeszerződésen, melyet Zsigmond 1412-ben Ulászló lengyel királylyal kötött;

dorgálásra, 1 eset hivatalból elmozdításra 2 esetben a fegyelmi eljárás beszüntetésére szólalt.

Adóhátralék biztosítása tekintetéből, ingatlanra bekebelezéssel biztosítás kérést a lefolyt félév alatt 80 adózó fél ellen, elrendeltetett 63, és már fogantositott 17 fél ellen.

Ingatlanra vezetendő végrehajtás kérést 188 adós ellen, elrendeltetett 153 és fogantositott 153 adós ellen.

Árverés kérést 136 esetben, elrendeltetett 53, fogantositott 16 és fizetés által megelőzve beszüntetett 43 esetben.

### VII. Megyei központi árvászeki elnök ügyköréből.

A személyzeiben változás nem történt, az ügymenetet semmi sem akadályozta, az árva értékek elhelyezésével és a kiutalványozott árva pénzek kézbesítésénél akadályok nem merültek fel.

A gyámpénztár havonként megvizsgálván teljes rendben találtott, kisorsolt érték papírok beváltván, a készpénz hasonló értékű papírosok vásárlására fordítottott. A lejárt kamat szabványok rendszeresen beváltottak s megfelelően elkönyvelve gyümölcsöző kezelés alá helyeztetnek. A kir. rimaszombati adóhivatalnál kamatozó letétbe helyezett árva tőkék napló könyvei felülvizsgálás végett a kir. pénzügyi minsteriumhoz felterjesztettek.

Gyámi számadások felülvizsgálata rendszeres folyamatban volt, felhívási keresetre ok nem fordult elő.

Tüzeset bejelentett 12, a szenvedett kár a 3000 fo intot meghaladta, a kárérték megtérítésénél késedelem nem történt. A megye területén szervezett tömeges biztosítás következtében, az előbb kötött egyezmény szerint az árva vagyon biztosításának feltételei súlyosabbá válván, a biztosítótársulattal folytatott tárgyalási uton sikerült itt is azon díjtételekre leszállani, melyek a tömeges biztosításnál érvényesek. Megállapított az is tapasztalati tényekből kiindulva, hogy az árva vagyon biztosítási céljából kötött szerződések, illetve lejárati kötvények, mind addig érvényben levőknek tekintessenek az eddig szokásos értesítvények váltása nélkül. — míg nem az árvászek határozottan kíváná és kijelenté a megsemmisítést.

Tűzkárbiztosítási díjjal tartozásban maradt rozsnyói főszolgabíró a múlt évre 7 frt 24 kr. a folyó évre 59 frt 65 krral, tornallyai főszolgabíró a folyó évről 30 frt 07 krral, a nagyröcei főszolgabíró folyó évről 24 forint 02 krral, rimaszombati főszolgabíró múlt évről 20 forint 32 krral, a folyó évre 99 frt 91 krral, rimaszécsi főszolgabíró múlt évről 192 frt 82 krral, a folyó évről pedig 160 frt 34 krral.

Az 1887. év első feléről átvétetett gyámhatósági felügyelet alatti kiskoru 11981, — ezek száma szaporodott a félév folyamán 501 kiskorival, fogyott pedig teljes koruság következtében 290, nagykorúsítás folytán 9, férjhez menetel által 144 és halálozás bekövetkezétnél 63, összesen 506 tal, a 1888. évre gyámhatóság alatt maradt 11976 kiskoru, gondnokhatósági felügyelet alá helyeztetett 3, a felügyelet megszüntetett 1 ellen, s így gondnokhatóság alatt maradt 1885. évre 235 egyén.

Az árvászek tevékenysége számszerűleg következőleg mutatattik ki, az 1 ső félévről hátralékban maradt 138 sz., a II-ik félévben beérkezett 5676 szám, elintézendő volt összesen 5871 szám, elintézetett 5504, az év végével hátra maradt 367 szám, kiadványozandó maradt az első félévről 297 szám, a II-ik félévben irodai érkezett 5907, összesen 6204 szám.

A gyámpénztár állása illetve forgalma volt:

1887. június végén maradt 3218 frt 83 kr. készpénz, 89320 frt 04 kr. magánkötvény, 173504 frt 86 1/2 kr. értékpapír, 7967 frt 56 kr. drágaság, összesen 279020 frt 29 1/2 kr.

1887. év II. felében bevételt: 30124 frt 50 1/2 kr. készpénz, 3422 frt 13 1/2 kr. magánkötvény, 12583 frt

66 1/2 kr. értékpapír, 13 frt drágaság, összesen 46143 frt 30 kr.

1887. év II. felében kiadott: 30660 frt 73 kr. készpénz, 3356 frt 12 kr. magánkötvény, 20501 frt 28 kr. értékpapír, 46 frt 50 kr. drágaság, összesen 54564 frt 63 kr.

1888-ra maradt: 2682 frt 60 1/2 kr. készpénz, 89395 frt 05 kr. magánkötvény, 170587 frt 25 kr. értékpapír, 7934 frt 06 kr. drágaság, összesen 270598 frt 96 1/2 kr.

### Titkári jelentés.

A „Gömör Kishontvármegyei gazdasági egyesület”-nek 1888 ik év febr. 26-án Tornallyán tartott közgyűlésén.

(Folytatás.)

Hogy mi módon hajtható az végre, mi uton véhető ki, az szerény nézetem el. véleményem szerint részletesen ki van fejtve: a folyó évben Budapesten tartandó szövetségben lépett gazdasági egyesület VII-ik nagy gyűlésére tárgyalás végett felterjesztendő ez irányú tervezeti javaslatomban.

Hogy pedig a szóban vett nagy szabású mezőgazdasági kölesön külföldről leendő kieszközölhetése nemcsak hiu ábránd; de az meg is valósítható. Annak megvilágosításul szolgáljon azon körülmény, hogy külföldön: Német-, Francia- és Angolországban a pénztöke annyira fel van halmozva, hogy ott nagyobb összegeket, sok milliókra menőket, 2%-re sem képesek értékesíteni. Hogy ne lehetne tehát ily helyekről, a töke teljes biztosítása mellett a convertálás utján első betáblázás által a birtokra, s az évi törlési kamatok rendszeres befolyásának. Hozandó törvényeink általi teljes biztosítása mellett 2 1/2, legfeljebb 3—4%-es kölesont kaphatni. Kivált oly nagy összeg igénybe vételével, mennyire mezőgazdánkknak szükségük van.

Hisz az egyedüli oka, hogy hazánkat ez ideig a külföldi tőkepenz el nem özönölte, — minek folytán hazánkban a pénz oly kevés és drága — törvényeink azon hiányosságában keresendő (mely azonban kívánatunkra könnyen kijavítható) hogy a külföldi tőkepenzesnek évi kamatai megkaphatásaért évekig kellett és nagy költséggel perlekednie. Ezen körülmény gátolta s gátolja leginkább a külföldi töke beözönlését hazánkban.

Midőn becsinátok kerek a rendszeres kitűzött tárgytól, de szükségesnek vélt, kissé talán hosszadalmas eltérésért átmegyek az egyesület működésének előadására. — Minthogy azonban nem akarván a tisztelt közgyűlés becses türelmével visszaélni, azokat csak főbb vonásaiban fogom röviden a következőkben előadni, ugyanis:

1. Az egyesület s a mezőgazdák érdeklő minden dolgok s mezőgazdasági mozzanatok a megyei két lap utján annak idejében a mezőgazdák tudomására hozattak.

2. Az apróbb és az egyesület érdeklő folyó ügyek a megbízásból képest, az elnökség által elvégeztettek.

3. Az egyesület tartott 5 választmányi s 11 szakbizottsági ülést.

4. A tejszövetkezeti tervezeti javaslatot utasítás szerint kidolgozta s a lapokban annak idején közzé tette.

5. Az állattenyésztés előmozdítása céljából:

a) A tenyésztés szükségletét összeírta és a bika-szükségletet részbeni fedezhetése végett a nm. földművelésügyi minsteriumot kérelmezte 15 db tenyésztőbikának ingyenes használatra kiosztás iránt, azonban sajnos, ez sikerre nem vezetett.

b) Az országos törzskönyvelés eszméjét és célját, a jegyzőkönyvi határozat értelmében, a titkári hivatal a megyei két lap utján a gazdaközönsséggel megismertette.

c) Közzé tette s ez alkalommal is kinyilatkoztatta, miszerint báró Sennyey Pál páczini gulyájából (a legtitásabb vérű s legszebb magyar fajú gulya) 1 1/3 évss bikasülők szabad választás szeriát, minden év októberé-

1414-ben pedig az ország számos főpapja és főnemese közt kiséri Zsigmondot nagy fényvel a konstanezi zsinatra.

A család ez időbeli gazdagságát mutatja azon 1433-ik évi lajstrom is, mely feltünteti az ország hadi erejét, felsorolván a főpapok, főnemesek s vármegyék által kiállítandó banderiumok létszámát. Ebben „Pelsőczy urak” cím alatt a család 200 lovassal szerepel.

A szerencsétlen várnaí csata után, midőn az 1445-diki pesti országgyűlés az ország kormányzatát ideiglenesen főkapitányokra bízta, a felvidék egyik főkapitányává, Giskra és Rozgonyi György mellett, Bebek Imre választatik, a Zsigmond kirabeli Imre unokája. Majd Ujlaky Miklós mellett Erdély vajdája lesz és 1448-ban ösesevel, László, gömöri főispánnal együtt a rigómezei csatában vitézül harcolva esik el.

Hunyady Jánosnak Giskra elleni hazaiból nevezetes Bebek István, János tárnokmester fia, ki az 1451-diki losonezi csatában, melyet Hunyadi a magyar urak megfutása miatt vesztett el, halálos sebet kapott, s halála előtt bűnbánólag vallá meg Hunyadiak az árulást.

De ezután Hunyadiak küzdelmében Cilley ármányai ellen, híven állott mellette a család, mely Giskrától szintén sokat szenvedett, pl. csak a krasznahorkai várat 20 évig tartotta Giskra elfoglalva.

Feltűnő, hogy Mátyás korában a család országos hivatalokban nem szerepel, minek oka valószínűleg, hogy a Mátyás teremtette új főúri családoktól kiszorított, vagy hogy ekkor kiváló tehetségű tagjai nem voltak.

A Jagellók korában a losonezi árulástól ismert István unokájával, Jánossal találkoznak. Nevét az 1505-iki országgyűlés ama híres határozatának aláírói közt találjuk, mely szerint magzatadás esetén jövőre nemzeti király választandó. 1526-ban pedig a gyászos emlékü mohácsi csata után Várday Pál, egri püspökkel együtt, hívják össze a miskolci gyűlést, melyen a felvidék megyéinek követői Szapolyai János követeivel a török ellen teendő további lépések felett tanácskoznak s táborba szállást határoznak. A török gyors kivonulása következtében azonban ez elmaradt.

Ezen János fia: Imre és Ferencz. Előbbi a papi pályára lépett s gyulafehérvári prépost és II. Lajos titkára lett. Kísérelében volt a mohácsi csata alkalmával is.

Az ország kettészakadása után, midőn Ferdinand Szapolyait megszalasztva Bzdát hatalmába vette s magát megkoronáztatta, az ő híve, közt találjuk, később azonban Szapolyay pártjára állott s 1534-ben elhagyván papi állását, megváltott s protestáns lett. E mtatt a király egy ideig fogságban tartotta, de később kibocsátá.

Szapolyay halála után Izabella királyné őt küldi Erdélybe a zavarok lecsillapítására.

Nevezetesebb szerepet játszott Ferencz, ki önkényes hatalmaskodásai és zsarolásai által tette magát hírossá e pártviszály dulta időszakban, más főúri társakkal együtt. Mint gömöri főispán s Krasznahorka, Pelsőcz, Szádvár, Balogkő, Füleke, Salgó-Tarján ura, nagy hatalommal rendelkezett. Zsarolásait eleinte Basó Mátyással, az erős Murányvár urával írte, de később meghasonlott vele. Saját bányáját, az előbb említett Imrét is megosztotta örökségétől, elfoglalván osztályrészét. Krasznahorkán pénzverőt állított, hol az elrablott harangokból veret a hamis pénzt. Ez állapot oka az volt, hogy egyik király sem mert ellene erőlyes intézkedéseket tenni, félvén, hogy pártját erősítené.

Ő előbb Ferdinand híve volt, majd Szapolyay mellé állt s hogy hűségét jobban bizonyítsa, 300 lovas s ugyanannyi gyalogost küld neki és egy igen nagy ágyut, melyről azt mondja Veranesies, hogy méltán nevezhető „királyi masinának.” — De Szapolyay halála után ismét Ferdinandhoz pártolt.

Erdekesen jellemzi ez időket az 1542-iki besztterezbányai országgyűlés, mely a jogtalanul szerzett birtokok visszaadását kívánja kimondani. Az érdeklő urak azonban, mint Perényi Péter, Bithory András, Bebek a Blalassák stb. keményen ellent mondanak s az országgyűlés elhagyásával fenyegetőznek. A király biztosai tehát, az elpártolástól felve, beleegyeznek annak kimondásába, hogy kivételt képeznek oly urak, kik Szapolyay halála óta léptek át Ferdinand mellé. S ilyenek voltak a nevezettek.

Bebek azonban tovább is folytatja zsarolásait. Ezért az 1545-iki Sajó-Szentpéteren tartott gyűlésen a felvidéki megyék hadat rendelnek, mely a királyi helytartó által kirendelt sereget támogatva menjen ellene.

De néhány év múlva ismét Ferdinand seregében találjuk. Így 1549-ben gr. Salmot segíti Basó ellen Murány megvételeben, 1550-ben Szolnokon működik szintén gr. Salm seregében. 1554-ben azonban nem képes megvédeni a török ellen saját várát, Füleket. Ennek elfoglalásáért, Ferdinand követeinek panasza miatt, Hamzsabégy Konstantinápolyban kérdőre vonatván, Bekre nézve, nagyon jellemzően azzal védte magát, hogy Bebek független ember, ki senkit sem ismer el urául, mind Ferdinandnak, mind a szultánnak ellensége, semmiféle törvénynek sem engedelmeskedik, mindenütt rabol, azért jogosan foglalhatta el tőle Füleket.

Bebek ezután újra elpártolt Ferdinandtól s részt vesz Izabella királyné Erdélybe visszahívásában, de rab-

ben adának ki az érte jelentkezetteknek a zemlénmegyei gazdasági egyesület közvetítése s egyesületünk ajánlata folytán; és pedig darabonként 200 frtért, mely vételár a szegényebb községek által három féléves részletekben is fizethető, — mely körülményre bátor vagyok ez alkalommal is a tisztelt gazdaközönsség, de különösen a községek figyelmét felhívni, miszerint bikaszükségleteiket ezen jó és tiszta forrásból — idejében megejtett előjegyzés által — beszerezni igyekezzenek.

d) Egyesületünk, egy az állam által a penzelesi pusztan berendezendő bikatelep létesítésén is fáradozott, azonban fáradsága eredményhez — több lényeges akadályok miatt — nem vezetett.

e) A lótenyésztésnél a nagy haladás határozottan észlelhető.

1887-ben hét, illetve nyolcz állomáson 30 mén volt elhelyezve, a folyó 1888-ik évre ugyanannyi szám állapított meg s van kiosztva, azon különbséggel, hogy egy új állomás Rimaszécsen rendszeresített.

A esikódijjazás Tornallán szép eredménnyel tartott meg.

A hadsereg részére a saját tenyésztőtől közvetlen lóbevásárlás, különösen a közös hadsereg részére, kisebb mérvben a honvédség számára, szép erndményel folyt le; hasonlóan a ménes intézetek által felnevelésre bevásárolni szokott 1-éves ménesikók bevásárlása is. — bár ez utóbbi kisebb mérvben, mint az előbbi években.

Itten ez alkalommal is felemlítendő, miszerint a lótenyésztés érdekében felette kívánatos annak tudata, hogy a megyénk területén elhelyezett egyes állami ménnek mily eredményt mutatnak fel egy a szaporulat, mint az ivadék minősége tekintetében.

Ennek lehetőleg pontos és hiteles megtudására leg-egyszerűbb módnaok mutatkozik az, ha a legközelebbi tavasz folytán elrendelt lószámpontosítások — illetve osztályozások — alkalmával minden egyes helyen a kívánt adatok beszerzése, a lótenyésztési bizottság egyes kijelölt tagjai által — egy kidolgozandó utasítási terv szerint — fogantositatnak.

6 szor. A növénytenyésztés előmozdítása céljából:

a) A finom dohány szakszerű termelésének megyénk területén leendő terjesztését buzgón fáradozott, — sajnos azonban, a megyei gazdák részéről — mint minden új dolog — meglehetősen közönynyel fogadtattott. Pedig bátran ki merem gyakorlati tapasztalataim után is mondani, hogy megyénkben, melynek glébája és klímája kiválóan alkalmas a finom dohánytermelésre, — annak termelését mezőgazdánkknak igen nagy jövedelmi forrásul szolgálhatna, s van hivata jövődében is szolgálni. S biztosan remélhetni, hogy a magyar államkincstár is — tekintettel arra, hogy oly finom dohányanyagra, milyen itt terem s milyen megyénkbel beadott, igen nagy szükségé lévén, — megyénkben a finom dohány termelését mindinkább ki fogja terjeszteni; — hogy pedig ez mielőbb megtörténhessek: tömegesen kellene az egyesület nevében a pénzügyminster ur ő excellentiájához fordulni, s megyei országgyűlési képviselőink ez irányú befolyásos támogatását kikérnünk. Egy ember itt is csak egy ember. — eddig ezen ügyben egy magam s minden legkisebb támogatás nélkül fáradoztam; nem esoda tehát, hogy a siker nem oly mérvű, mint a milyen lehetne.

b) A titkári hivatalnak sikerült, a kurinezi földmives iskola jelenlegi derék igazgatójának közbejöttével az egyesület részére a Kurinez-állandó kísérleti telepet a nagymélt. földművelési minsteriumtól kieszközölni; melynek megmívelése és okserű gondozása az egyesületnek semmi kiadásába nem kerül, mert azt az intézet erejével eszközlik, csakis a kísérlet alá veendő koncentrált trágyaanyag és vetőmag kerül kiadásába az egyesületnek. Így tehát a kísérletezésre is készen áll a tér az

lásait egyre folytatja. Ezért az 1556-iki pozsonyi országgyűlés maga elé idézi. De nem jelent meg s így felségsértőnek nyilvánítottatik és száműzetik. A király pedig Puchaim és Dietrich vezéreit küldi ellene. Ezek ostrom-alá fogják Krasznahorkát, de ő török segílyel visszaveri őket. Ezután a visszatért Izabella udvarába megy s tőle szolgálataért Gyula várát és a kolosmonostori apátságot kívánja adományul. De Izabella nem teljesíti e kívánságát, ezért bosszút forral ellene. Konstantinápolyba megy, ott a basákat megvesztegeti. Izabella kormányszeta ellen vádakot emel s magát kéri Erdélykormányzó-jává kineveztetni. A szultán ennek végrehajtásával csakugyan megbízta Havasalföld és Moldva vajdáit. De Izabella követői még jókor felvilágosítják a portát a dolgokról, mire ez azt rendeli a vajdáknak, hogy Bebeket adják ki Izabellának. Ezeknek azonban sikerül Izabellát kiengesztelni, Bebek is hűségét fogad s visszatér Erdélybe. De a kibékülés csak szinleges volt, Bebek csakhamar a Kendyekkel összeesküvést sző Izabella ellen. A minek következménye lett 1558. szept. 1-én Gyulafehérvárt történt kivéggetése, mit az országgyűlés is helyben hagyott.

Ily kalandos volt György fiának, az utolsó Bebeknek életpályája is.

Mivel Füleke elfoglalása után atyját az elpártolásban ő is követte, az 1556-iki száműzetés reá is vonatkozott. De míg atya Erdélybe megy, őt adományok által Ferdinand ismét pártjára nyerte. Ekkor kapta Zsolozát és Aszalót. De zsarolásait tovább is folytatta s különösen Veranesiesesai, ekkor egri püspökkel volt vizsgálva, mivel az őt illető dézsmákat több helyütt lefoglalta. 1562-ben a balogi csatában a füleki török sereg elfogta és Konstantinápolyba küldte. Ferdinand hiába igyekezett őt kiszabadítani. Csak miután János Zsigmondhoz fordult e végett, nyerte vissza szabadságát 1564-ben. Ekkor tehát pártjára állott, ki őt fővezérévé tette. E miatt 1566-ban Schwendi Lázár megtámadja várát. Előbb Szendrőt foglalja el, majd Szádvárt ostromolja, melyet neje Patócsy Zsófia védelmez. Bebek ekkor haddal siet annak felmentésére, de mielőtt megérkezett volna, neje feladta a várat. Maga visszatér Erdélybe, ott a következő 1567. évben meghal.

Ezzel a pelsőczy Bebek család, mely, mint látjuk, nem egy jelest adott a hazának, bár két utolsó tagja a politikai erkölcsök általános romlottsága között letért a hazafias erények útjáról, befejezte több mint három százados működését, nagy birtokai pedig a királyi kincstárra szállottak. Sárkány Imre.

egyfel rendelkezőkre: ajánlom annak mielőbbi, még e tavaszi igénybevétele.

7-szer. Az olesó marbasó kieszközését s a regálék megváltását tárgyaú miniszteri feliratok annak idjében a titkári hivatal által felterjesztettek.

8 szor. A kassai tejtermékek kiállításán egyetünk magát titkárja által képviseltette, ez utóbbinak arról szóló jelentése a megyei lapok úján közzé tétetett. Továbbá, a szövetségbe lépett gazdasági egyetlek VI-ik nagy gyűlésén egyetünk az elnök és titkár által volt képviselve. A hatvani gőzeke-verseny s gépkiallításán, nemkülönbön a füléki ekeverseny s hegyi gépek kiállításán is egyetünk képviselve volt, sőt ez utóbbin mint kiállító is szerepelt. (Folyt. köv.)

## Levelezés.

Rimaszombat, 1888. márczius 9.

Nem mindennapi dolog az, hogy egy testület, egyet, vagy bármilyen néven nevezendő társulat újjászervezkedése forog kérdésben, eljárását és intézkedését oly helyes kerékvágásba tudja helyezni, mint ezt a rimaszombati izr. hitközség tette. Mint már e lapokban említettett, folyó évi január hó 15-én a rimaszombati izraelita hitközség rendes közgyűlésén, korszerű és helyi viszonyainak megfelelő alapszabályok kidolgozására egy hetes bizottság választott, mely bizottság következő tagokból áll: Dr. Lichtschein Adolf, Diekmann Ignác, Dr. Strausz József, Weisz Károly, Bondy Lipót, Adám Márkus és Gellmann Sámuel urak. A mint látjuk, a hitközség emez első lépése is arról tanuskodik, hogy a hitközség újja szervezkedésére kitűzött cél oda irányul, a hitk. méltóságát, tekintélyét, anyagát és általános érdekét lehetőleg emelje és rendezze. Hogy a hitközség ebbeli törekvése kétségtelenül sikerülni fog, kiténik azon körülményből, hogy az említett bizottság folyó hó 4-én tartott alakuló gyűlésén Dr. Lichtschein Adolf urat bizottsági elnöké egyhangulag választotta meg.

Üdvözljük tehát első sorban a rimaszombati izr. hitközséget, mely magát az orthodox és középkori fanatismusból kiemelni s viseletét a korszellem igényéhez alkalmazni törekszik; üdvözljük a hitk. buzgó előjáróságát, mint az elv megvalósítójának közvetítőjét; üdvözljük a bizottságot, már az alakuló gyűlésen nyilvánított állás foglaltsáért, t. i. hogy dr. Lichtschein Adolf urat bizottsági elnöké egyhangulag megválasztotta, mert ez által határozottan megkönyöbítettett az ügy keresztülvitele. De üdvözljük a korszerű szervezkedés elhatározását egyáltalában azért is, mert ezt Rimaszombat város, mint Gömörvármegye székhelyének méltósága is kívánja. R. F.

## A közönség köréből.\*)

### Nyílt köszönet.

Jelen nyílt köszönetünkkel, legkevésbé sínesen szándékunkban Jolsvát, — Rozsnyó, Dobsina, Csetnek igen tisztelt és feledhetlen közönsége rovására — kiemelni. Mert mind a három nevezett városnak t. közönsége megtett annyit, a mennyit a jelen körülmények között egy szintársulat támogatására megtenni lehetett. Azonban — inkább azon ritkán tapasztalt összimulása a közönségnek egy szintársulattal, a mely szintársulat hat napi előadásra szorította működését, és ebből a vendégszeretet, barátság és átkarolt ott marasztás, családunkint felfosztott vendéglátás, a borút — melyet évtizedeken keresztül huzozunk magunkkal — 31 napra elkergette homlokunkról, és a helyett oda a derült — meglegegett vig hangulatot ültette, — oly szokatlan előttünk, hogy azt a t. jolsvaiaknak lehetetlen e helyütt nyíltan meg nem köszönnünk.

Isten éltesse őket.

Rimaszombat, 1888. márczius hó 8.

Bogyó Alajos,  
szinigazgató, a társulata nevében.

## Hírek és vegyesek.

Lapunk zártakor vettük azt a hírt, hogy Vilmos német császár meghalt!

**Halálozás.** Rövid három hó leforgása alatt a magyar politikai égről három fényes csillag futott le. Senyneyt és Ghyeyzt követte Somsich Pál, politikai szereplését tekintve, az előbbiekhöz hasonló tekintélyű államférfi. Ha ily rohamosan dőlnek ki a haza oszlopai, kétszeres suly hármanlik azokra, kik a haza megsokasodott terheit vállakon hordják.

**A márczius 15-én tartandó nagy nemzeti ünnepre** serényen folynak az előkészületek. Gimnasiununk ifjúsága már megállapította a programot, melyet a sajtó felszabadulásának 40 éves fordulóját megünnepli, a kasszinóban tartandó közvesorára is sürűn jelentkeznek, sőt szintársulatunk is egy alkalmi darabot fog a nagy nap estjén előadni.

**Városunknak ok nevezetes szülötte van:** Tompa Mihály, Ferenczi az első magyar szobrász. Blaháné a nemzet paesirtája. Méltán sorakozik e jelesek közé Szathmáry-Laczkócsiné színművésznő, a nemzeti színház tagja, az utólrhetetlen „mama“, ki e hó 7-én ünnepelte művészi pályájának 50 éves jubileumát.

**A korcsolyázó egyület estélye,** melyet e hó 7. rendeztek a kasszinó játszó termében, nem aratott oly sikert, minőt az előző estélyek sikere következtében várni lehetett. Kevesen jelentek meg, de azok, a kik ott voltak, kitűnően mulattak. A Dankó bandája kített magáért, mivel hogy a tánczó párok nem hagyták nyirettyűjét pihenni. Az egész hosszú télen alig volt egy-két figyelem méltó társas-egyület városunkban, annyival inkább esodálkozunk azon, hogy a minútkozó alkalmat elszalasztotta a máskülönbön kitűnő kedélynek örvendő mindkét nembeli ifjúság.

**A rimaszombati iparosok** mult vasárnap tartották alakuló közgyűlésüket a „Három Rózsa“ disztermében, s ez által állandó ipartestületté szervezkedtek. Érdeklélvartuk a gyűlés lefolyását, mert még élék emlékezetükben van a tavalyi közgyűlés, melyen egyes iparosok részéről oly vélemény különbségek merültek föl. A vasárnapi közgyűlés azonban kellemesen lepett meg. Egy szívet, lélekkel, — ajkaikon egy óhajással jelentek meg iparosaink, s ez az, hogy ügyük ezuttal a megoldás stá-

diumába lépjen. Ugy is lön. ANagy Ferencz városi főjegyző mint iparhatósági kiküldött — vezetése alatt közgyűlés kimondván megalakulását, elnökké egyhangú közfelkiáltással, Szabó József gazdasági tanácsost választotta meg. A megválasztott elnökben ügyei élére oly férfit nyert meg az ipartestület, kinek állása, szakavatottsága, köztudomásu nyílt, őszinte jelleme egyaránt kereskednek arról, hogy e komoly feladat megoldására törekvő testület virágzásra jutand. A közgyűlés tagjait elismerés illeti meg helyes és higgadt eljárásukért, melyet a választások alkalmával tanusítottak, mi által bebizonyították azt, hogy a korszerű törekvések keblökben fogékony talajra találunk. A gyűlés további folyamán a tisztikart következőleg alakították meg: Eva János, Szabó János (kriston), Németh Károly, Bodzási József, Király Ferencz, Kovács Zsigmond, Hollósy József, Kovács István (szürszabó), Tóth Péter, Kalocsay Gyula, Kalla Mihály, Varga Lajos, Konyha Géza, Soós Ferencz (ács), Szabó János (erdélyi), Trubint Lukács, Turóczy János, Csapó János (idős), Jakovecz Alajos, Gees István, Benyó László, Husek Ferencz, Cseh István, Bolkay Pál. — Számvizsgálókul Lévy István, Csapó János (ifj), Miskolczy István.

**Beküldetett.** A simoni márczius 15-iki ünnepély rendező bizottsága mult hó 28-án tartotta Alexay István elnöklete alatt rendes évi ülést, melyben kimondotta, hogy mint az előző években, ugy most is márczius 15-én hazafias ünnepélyt rendez. Tekintettel azonban, a zord idő járásra az ünnepélyt szűkebb körben s nem a szabadban a szokásos helyen, hanem a templomban tartja meg, melyet rendes istentisztelet fog megelőzni. Megjegyzendő e helyen, hogy a simoni polgárok ezen ünnepélyt nem feltűnési vágyból tartják meg évről-évre, — mint sokan gondolják — hanem hálás visszaemlékezésből azon dicső napokra, melyeken jobbaink felszázados törekvései egyszerre megvalósultak. Simonyi lakosai kivétele nélkül jobbagyok voltak, s felszabadulván, hálásak az Isteni gondviselés iránt, hogy most, mint szabad hazának szabad polgárai élvezik az alkotmány által biztosított jogaikat.

**Színészeink** igéretükhöz képest csakugyan eljöttek — s tegnap este a „Nap és Hold“ című operettel megkezdtek előadásukat. Ez első előadásról az idő előrehaladtága miatt ez uttal csak annyit jegyezhetünk meg, hogy a társulat jó erővel rendelkezik. Különbön e darab bemutatónál szolgált, a mennyiben a társulat mindkét nemű énekesei kellő biztosítékot szolgáltattak arra, hogy a következő estéték a közönség jó hangulatban élvezze, a színre kerülő operetteket, — mert Bogyó bácsi is a kor követelményeinek megfelelően, az operettekre fekteti a föslyt. — A tavaly nyáron ittjárt Kövessi társulatát kivéve, nem igen volt még városunkban a Bogyónál nagyobb társulat — s szinpadí kellekeit tekintve, jobban felszerelt sem. Jó ezt tudni a mi publicununknak, mely izlésre nézve kényes, igényeire nézve pedig tul tesz az ország fővárosán. Nem mulasztathjuk el tehát — sok minden előnyeinél fogva — Bogyó társulatát közönségünk figyelmébe ajánlani, annyival is inkább, mivel Bogyónál olesőbb bérletet még nem nyitott városunkban egy szinigazgató sem.

**Azt hittük, hogy az idej nagy tönek** már nem lesz vége, a hét derekig még erősen tartotta magát, de végre is engednie kellett annak a hatalomnak, mely a virágocskát is kinyílni kénszeríti. A tavasz első lágy lehelletére megereadték az égnék, az az a házak esatornái és lön városunkban akkora loes-poes. — hogy arról még a mérnöki hivatal sem tehet, de még a városi kapitányság sem, mivel hogy, tetszik tudni, a városi esatornákban nem muszaj rüdnök lenni!

\* **Az utmutató** „böl a magyar és közös közlekedési vállalatok menetrend könyvéből megjelent az ez évi második (márczius—április havi) füzet. Aki utazni akar, mindent megtalál benne, a mire csak szüksége van. Ára 50 krajczár, postán 60 kr. Kapható az „Utmutató“ kiadóhivatalában (Budapest, VI. ker. Podmaniczky-utca 17., 6. sz.) és minden könyvkereskedésben.

## Meghívó.

A rimaszombati egyesült prot. főgimnasiun „Tompa kör“ e folyó 1888-ik év márczius 15-ikén délután 3 órakor a megyeház nagy termében hazafias irodalmi ünnepélyt rendez, melyre az ifjúságnak minden őszinte barátját tisztelettel meghívom.

## M Ű S O R O Z A T.

### I. szakasz:

1. Énekkar.
2. Elnöki megnyitó.
3. „Egy könyv olvasása közben“, Tompa Mihálytól Szavalja Záborszky István.
4. Részlet „A képző-ízüvészet története“ ezimű pályanyertes műből, Tóth Bélától.
5. „Emlékezés“, költemény, Gaál Gusztávtól.
6. Részlet „Szenci Molnár Albert élete és munkái“ ezimű pályanyertes műből, Soós Bélától.
7. „Hogy is volt csak?“ Szász Gerőtől. Szavalja Demeter István.

### II. szakasz:

1. Énekkar.
  2. „Visszaemlékezés a márcziusi napokra“, Kishonthy Ákostól.
  3. „Erdélyi riadó“, Rudnyánszky Gyulától. Szavalja Juhász László.
  4. „Hazaelenes mozgalmak a felvidéken 1848—49-ben“ Némethy Árpádtól.
  5. „Márczius 15-ike“, pályanyertes költemény Tóth Lajostól.
  6. Rimaszombat szerepe a XVII.—XVIII. század szabadságharczaiban, Szabó József tanártól.
  7. Énekkar.
- Rimaszombat, 1888. márczius 8.

BODOR ISTVÁN, elnök.

## CSARNOK.

### Orbonás Ilona.

— Történeti elbeszélés. —

(Folytatás.)

Szegény öreg! hát van-e a közelben más is az egyen kívül? s te még töröd a fejedet: „ki lehet?“ S boszuságában, hogy rá nem talál, nagy léptekkel méri végig a szobát.

Hirtelen — mint a kinek új fény támad zavaros agyában — megáll s mérges ráncokba vonja homlokát: — Hah! ha ő volna! . . . ha kigyót melengtettem volna szívemen, hogy megtépje azt, szedülja boldogságomat! Ha ez Istentagadó eretnek volna! . . . Mig csnpán vendégem volt, elmézem e megbocsáthatlan bűnét. Szerettem, oly vig, oly eleven volt, oly sokszor oszlatta el a borut homlokomról, de házamba, családbamba . . . Nem! soha . . . ezt nem tűröm! . . . Hol van az Istentelen fajzat? . . . Hadd vonom iteletra! . . . De hátha mégsem jól gondolkodom? . . . Csillapulj te vén fő! Okosan, okosan, nehogy végkép elrontsd, mit talán még helyre lehet hozni . . . Mit is mondtak azok a eselések? . . . Igen! éjjel 11 és 12 óra közt a vár éjszakai oldalán a hárs alatt. Ott van hát, ott találom meg a dolog nyitját!

Éj van, szép holdvilágos, csillagos éj, de azért a pelsőéji várkertben mély sötétség honol. A hold halvány fénye csak itt-ott tör keresztül a rezgő, zizegő lombokon, fényes foltot vetve a puha gyepre. A kert mellett folydogáló Sajó halkán mormol, s hajjai titokzatosan loesognak-feesegnek. A hársak alatt most is ott ül a két egymást szerető lélek. Teli tudóval szívják a lég ábrándos illatát, mely szerelmet lehel.

A fák ágai közül olykor-olykor egy álmából felriadt madár kiáltása hangzik hozzájuk. De ez nem a szokott bagolyhugóság.

Nem sokat beszélnek. Mit is mondhatnának még egymásnak? A mit százszor, ezerszer, ki tudja bányászor elmondtak már? Erre elég egy gyöngéd kézszerítés és ez kifejezi azt is, mire a szó nem is igen képes. S azok a vékony idegek, miut apró huzalok, megmozdulnak s vizik a kézszerítésben összpontosult minden érzelmeket a központba, hol azok viszhangra találunk.

Az ifjak annyi sikerült összejövetel után — bár az öreg Kardos Lőrincz most nem volt otthon — nyugodtan engedték át magukat az édes álmodozásnak.

Bebek Imre ép gyöngéden átkarolá a leány karcsu derekát s Ilona nyájas kedveskedéssel simult az ifjuhoz, midőn közvetlen mellettök léptek zaja hallatszott.

— Ki az? — szolt fejét oldalt fordítva az ifju.

— Ea, te őseim meggyalázója, családi boldogságom megölője! . . . En vagyok, ki eddig apál voltam . . . hát csakugyan igaz, mit nem a világ, de saját magam előtt is szégyenlek bevallani! . . . El szemem előtt . . . ne lássalak többé . . . te meg utánna, te Istentagadó, állok kigyó . . . Házamban ne lássalak, ki fiam voltál, mert kitagadlak . . . elűzlek . . . átkom kísérjen — nyögé tántorogva az öreg.

Imre benuatan hallgatta, végre szóhoz juthatott s esdő hangon szolt:

— Atyám! kérlek hallgass meg, mielőtt elítélnél, aztán üzz el, nem bánom . . . csak átkodat vond vissza!

— Ne nevez engem atyádnak! . . . Nem hallgatlak . . . menj! . . .

— Nem akarsz meghallgatni?

— Nem!

— Jó! én mégis elmondom. Hadd hallja meg az ég, a föld, az egész világ s tudja meg, hogy szeretek, szeretem Orbonás Ilonát, kit te Istentagadónak nevezted, de a ki nekem életem, üdvöm, mindenem s nincs hatalom, mely tőle elszakíthatna! . . . In, itt ez öltöny, le-témem magamról! Felmentenek vagy nem, tett fogadásom alól, mit törődöm vele? Nem vagyok többé pap. Majd oda állok, hol a hir, dicsőség terem, megszerzem azt, hogy Ilonám lába elé rakjam!

Az öreg Bebek ez alatt egy fatörzshöz dőlve állott, félrefordított zúgó fejjel. Az utóbbi szavak felrázták kábultságából.

— Magam is azt gondoltam, hogy odaálltlak, hol a halál terem, de szerzett dicsőségem nem fogod Ilonád lába elé rakni, neki más sorsot készítek.

\* \* \*

Augusztus 30-ika még azon napok egyike volt, melyen az ember már a délelőtti órákban sejhette a délutáni vihart, bár a természetben minden esendes az égen csak imitt-amott látszik egy-egy felhő darab, a mint a hegyek mögül kibukkanva mind magasabba hág. Csak a nap heve hat lankasztólag emberre s általában egyaránt. Majd delelőre lép s még égetőbben boesítja sugarait a földre. Távolról tompa moraj hangzik, az ablakok meg-rázkódnak, ember s állat igyekszik fedél alá menekülni, sejtik, hogy a természet óriási esatája, melyet most még a távolban vívnak az elemek egymással, nemsokára ide is megérkezik.

Csak Bebek János nem látszik róla tudomást venni. Az ő lelkeben is bős esata folyik. A vihar fellege mind magasabba vonul homlokán s a belsejében kigyult villám vad tüzzel szikrázik szemében. Fejét kezére támasztja, érzéketlen tompaságba merül, míg nem egy iszonyú meny-dörgés felriasztja.

— Mit tegyek? Imrét hasztalan küldtem el, módot talál, ha ezer mértföld választja is el, hogy ura lássa az álnok sátánfajt . . . Ismerem szívós jellemét . . . A leányt kellett volna biztos helyre tennem s nem anyjához küldenem. Lányában is az ő véréből van! . . . Itt kellett volna tartanom s magamnak örködnöm felette! . . . hogy is boesáthattam ki körmeim közül? . . . — Stűzen forgó szemekkel ugrott fel, mintha rögtön utánna akarna rohanni, hogy visszahoza.

A kapun erős zörgetés hangzik.

— Hej! paraszt, — kiált Bebek egy közelálló suhancra — nézz utánna, ki zörget azon a kapun?

Kis idő múlva hosszú, fekete esuklyás alak közeledik a kert felé, Bebek a gombaszögi zárda főnökét ismeri meg benne, ki mély főhajással áll meg előtte, s mintegy esdő hangon szol: — Boesásson meg, jó uram, hogy háborgatom, mert ha igaz, mit arczáról leolvasok, nehéz gondok gyötörhetik!

— Talán sejtess valamit páter?

— Tudok uram! Nem volnék jó pástora az én uram Jézusnak, ha nem tudnám, hogy egy juha veszedőben van.

— Mond hát, mit tudsz? s segíts rajtam, mert megörülök, mielőtt még valamit tehetnék egy még nagyobb esapás elhárítására.

— Nemde Imre fiát biztos őrizettel küldte Fülekre s Kardos Lőrincz hű szolgálja is vele van?

— Ugy van! E felől bizonyos, sőt még most nyugodt is vagyok.

\*) Ezen rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a Szerkesztő.

— Nem egészen! Bebek Imre nincs többé Füleken... Ó már Perényi pártján van s a németekkel zúborál.

— Hah! ne mond tovább!... Oh még ezt is meg kellett érnem... Kész elárulni hazáját s talán megtagadni Istenét azért a pokolszülöttért!...

— Csillapuljon uram, s mindenek előtt menjünk haj alá, mert az eső már is esapkodni kezd.

— Tehát, mint mondtam, még semmi nagy baj, csak a leányt kell biztos helyre tenni.

— Hogyan? hisz nincs többé kezem között!

— Nem baj!... Bizza csak rám!... Én már gondoskodtam a szép madár számára kalitkáról. Azt vélem, elég erős lesz a gombaszögi zárda is.\*)

A nap hanyatlóban, a vihar szünőfélben. A pelső-zi váról egy sötét alak lép ki s tart egyenesen Gombaszög felé. (Folyt. köv.)

\*) Com. Güm. L. Barth.

## Hivatalos közlemények.

Gömörmegye alispáni hivatalától.

### Hirdetmény.

3003. — A köztanácskozás tárgyát képező közügyek elintézése végett szükséges, törvény és szabályrendeletileg megállapított rendes tavaszi megyei bizottsági közgyűlés határidejéül, főispán ur ő méltóságával egyetértve, folyó évi márczius hó 26-ik és következő napjának d. e. 9 órája Rimaszombatba kitűzve — midőn erről a közönség értesítettik és a megyei bizottság tagjai személyes megjelenésre tisztelettel hivatalból felkérnek, — egyidejűleg köztudomásra hozatik, hogy a tanácskozás kiválóbb tárgyait: a mult 1887. évi házi pénztári számadások megvizsgálása, a folyó évi közmunka-szolgálmány ledolgozására és felosztására vonatkozólag készített mérnöki munkákat és előirányzat megbíralása és meg-alapítása, — valamint egyéb közfontosságú ügyek elintézése képezendik.

Kelt Rimaszombatban, 1888. évi márczius hó 7-én.

Bornemisza László, alispán.

### Hirdetmény.

14782. sz. — A vízjogról szóló 1885. XXIII. t.-cz. 191. §-a értelmében mindazok, kik a most hivatolt t.-cz. 189. §-a alapján kibocsátott hirdetmény alapján vízhasználati jogosítványukat igazolni nem tudják, avagy igazolás végett a kitűzött határidőben nem jelentkeztek, felhívandók lévén, hogy az engedélyért folyamodjanak. Mindazok, kik ezen vármegye területén az idézett törvényszakasz rendelkezése alatt állanak, ezennel felhívattak, hogy ezen hirdetmény keltétől számított hat hó leforgása alatt, vagyis a folyó évi augusztus hó 26-ik napjáig, a vízhasználat engedélyezéséért hivatalomhoz annál inkább adják be kérvényeiket, — mert ellenesetben jogosítványuk elveszhetnek tekintetük s vízműveik fölött a hatóság fog intézkedni.

Rimaszombat, 1888. február hó 26.

alispán helyett: Ujházy, főjegyző.

A rimaszombati kir. ügyészségtől.

### Hirdetmény.

1707. sz. — A rimaszombati kir. törvénykezési épület és a kir. központi fogháznál a nagyméltóságú m. kir. igazságügyminiszterium 4328/88. sz. a. rendeletével a következő pótmunkák engedélyeztettek:

1. A törvénykezési és fogházépület közötti, ugy-szinte a fogházi belső udvar kikövezése 20 cm. erős, homokba rakott terméskövel 2034/07 m. terület 2034 frt 07 kr.

2. A kerítés falkörülű árok burkolása homokba rakott terméskövel s rendszeres esésel a beömlő csatornák felé 269 frt 90 kr.

3. Három befalazott akna 80/40 cm. belvilágossággal hydr. mészből falazva a szükséges földmunkával együtt 17 frt — kr.

4. Vízlevezetés a beömlőkől a csatornába agyagosövek által a szükséges földmunkával együtt 73 frt 50 kr.

5. Három darab 50/50 cm. öntött vascsatorna fedő rájával együtt 24 frt — kr.

6. 8 db faragott kőesze a törvénykezési épület vízfolyók esővei alá 32 frt — kr.

7. A fogház belső udvarába nyíló kapunak áthelyezése a tulsó összekötő falba falbontással s régi kapu berakásával 35 frt — kr.

8. A fogházi főzőkonyhában levő három befalazott üst alá egy-egy vaskeret alkalmazása és befalazása, hogy az üstök kiemelhetők legyenek 15 frt — kr.

összesen: 2500 frt 47 kr.

költség előirányzat keretén belül

Ezen munkálatok foganatosításának biztosítása céljából kir. ügyészség által saját hivatalos helyiségében f. évi márczius hó 22-ik napján d. e. 10 órakor nyilvános árlejtés tartatik, s az árlejtés megkezdéséig írásbeli szabályszerűen felszerelt zárt ajánlat is elfogadtatik.

A vállalkozni szándékozók azzal hivatnak meg, hogy bánatpénzül a költség előirányzat összegének 10%-a léssen leteendő.

A feltételek s a költségelőirányzat a kir. ügyészség irodájában előzőleg megtekinthetők.

Rimaszombat, 1888. évi február hó 29-én.

Kubinyi Aladár, kir. ügyész.

Gömörvármegye kir. tanfelügyelőjétől.

198. sz. — A hazai közönség megtakarított tőkéknek elhelyezése céljából, u. m. kir. postatakarékpénztár közvetítő hivatalait, még mindig nem veszi az ezen pénzügyintézet által nyújtott rendkívüli kedvezményeknek megfelelő mérvben igénybe.

Tekintettel arra, hogy a közönség oka jórészt abban áll, hogy ezen intézmény és annak előnyei iránt a közönség nagy része még mindig nincs kellőképen tájékozva és tekintettel arra, hogy ezen, a közönség érdekében felállított intézmény népszerűvé válása és minél nagyobb mérvben való fellendülése az ország közgazdaságának kiváló érdekét képezve, a vallás és közokt. m. kir. miniszteriumnak f. évi febr. 1-én 108. eln. sz. a. kelt rendelete értelmében felhívom Czimedet, hogy ezen intézmény érdekében buzgalkodjak, azt hatáskörében ismeresse, terjessze és a tanulók jutalmazását postatakarékpénztári könyvecskékkel eszközölje.

266. sz. — Az évenként 12 füzetben Déván, Hoós János képezdei zenetanár szerkesztése és kiadásában megjelenő „Eredeti Magyar Dalár“-t, mely minden füzet mellett eredeti gyermek és iskolai dalokat is közöl, az énektanítással foglalkozó tanító uraknak ajánlhatom. Negyedévi előfizetési ár 1 frt.

Rimaszombat, 1888. február 25-én.

Groó Vilmos, kir. tanfelügyelő.

Felölös szerkesztő: Dr. VERES SAMU.

## Magán-hirdetések.

Egy huszonhárom éves nőtlen fiatal ember, ki a gazdasági iskolát végezte, gazdatiszti állást keres. — Bővebb tudomást ad a kiadóhivatal.

## TRUBINT LUKÁCS

szijgyártó

Rimaszombat, cserenesényi-utca.

Alólírott tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, hogy valódi vízhatlan

### bőrkenőcs

ezipők, eszímák, lószerszámok, hintó tetők stb. bekenésére gyári áron esakis egyedül nála kapható.

Ajánlja ezuttal jó hírnek örövidő szijgyártó-üzletét is a n. é. közönség figyelmébe, hol mindentelre szijgyártó-munka — ugy javítások is — jutányos áron, gyorsan elkészítettnek.

Ugyanitt 20—30 pár különféle kész [hám] rendszeren találhatók; — azonfelül nyergek s ahoz tartozó lovagló szerszámok, istálló-szerek, mindenemű acélzablák, jöminőségű vadásztáskák, utazó bőröndök és táskák, lovagló-, vadász- és hajtó-ostorok, különleges bőr pénzerszények, sarkantyuk, ló- s tisztító kefék és egyéb lószerszám s nyereg tisztító szerek stb. stb.

A n. é. közönség szives pártfogását kérve, vagyok teljes tisztelettel

Rimaszombat, 1888. február 24.

3—\* TRUBINT LUKÁCS, szijgyártó.

## Pántlika-giliszta fejestül

6 perez alatt teljes biztonsággal a gyomorból feltétlenül kihajtatik a páfrány-tokocsák által. Eredeti minőségben egyedül esakis

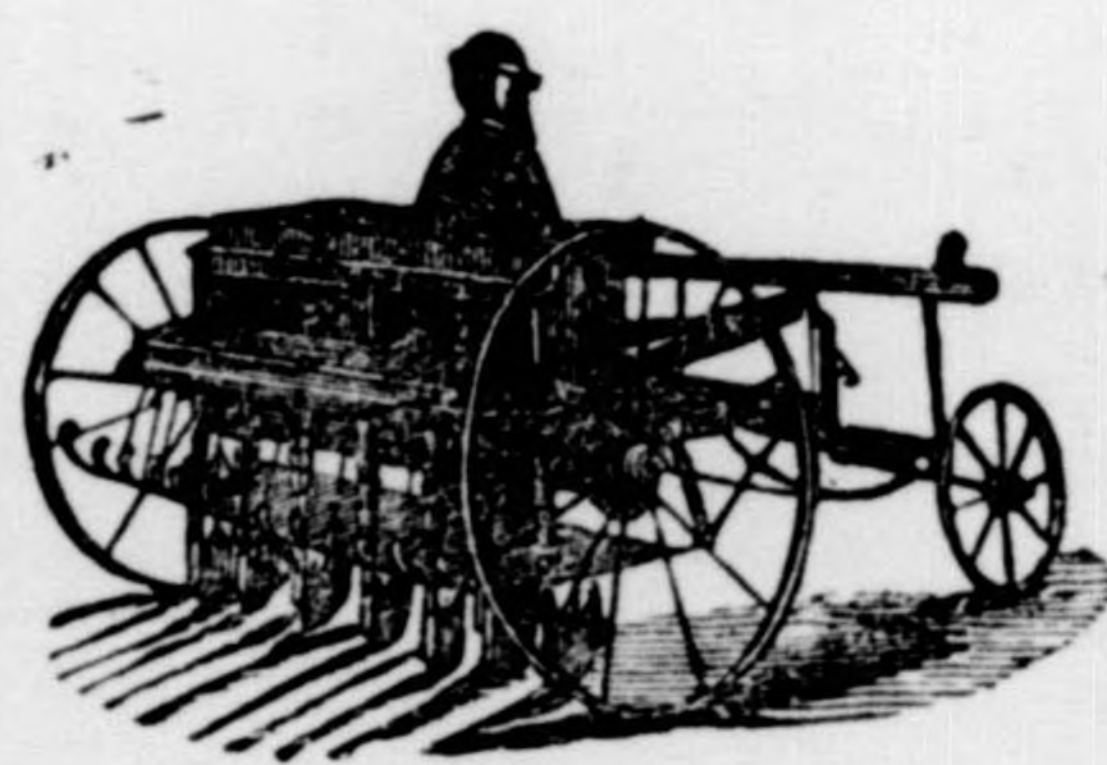
## Schneider József gyógyszerésznél kapható Resiczán (Délmagyarország)

E kitűnő gyógyszer biztos hatásáért jót állunk. Egy eredeti doboz ára 3 frt 50 kr. — Posta-utánvét mellett az egész világon szétküldetk.

## FLEISCHER és TÁRSA

gépgyára és vasöntödéje Kassán, eperjesi-ut 6. sz.

Ajánljuk a t. gazdaközönségnek a tavaszi időnyre szükséges gépeket, nevezetesen: szilárdan szerkesztett könnyű



Sorvető- és szórvető-gépeket, Ekéket és boronákat.

Hengereket, lókapákat stb. továbbá:

Backer- és magtárrostákat, mely gyártmányunknak gépgyárunkban állandóan jelentékeny készletét tartjuk.

Szállítunk továbbá saját gyártmányu s legjobb szerkezetű szeszgyár- és malomberendezéseket, gőzgépeket és gőzkazánokat, házi- és egyéb szivattyukat, olajsajtókat és olajmag-pörkölköket stb.

Elhasznált gépek, különösen

gőzmozgony és gőzcséplők

pontos átigazítását és kijavítását legjutányosabban eszközöljük.

Gyártmányaink képes jegyzékét b. kívánatra ingyen és bérmentve küldjük.

## Hirdetmény.

164. A. szám. — A nagyméltóságú m. kir. közmunka- és közlekedési miniszterium az 1888. évi február hó 26-án kelt 1816. számú rendeletével a Tiszolczop-óradi hadászati uton szükséges műtárgyak kijavítási, kerekvetők felállításai, árokásás és utpatkaemelési munkák helyreállítását 4652 frt 29 kr. összeg erejéig engedélyezte.

A fentemlített munkálatok foganatosításának biztosítása céljából az 1888. évi márczius hó 24-ik napjának d. e. 10 órájára a gömör-kishontmegyei m. kir. állam-építészeti hivatal helyiségében tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetik.

A versenyezni óhajtok felhívattak, hogy a fentebbi munkálatok végrehajtásának elvállalására vonatkozó, az engedélyezett költség után számítandó, s a részletes feltételekben előírt 5%-nyi bánatpénzzel ellátott zárt ajánlataikat a kitűzött nap d. e. 10 órájáig a nevezett hivatalhoz annyival inkább igyekezzenek beadni, mivel a későbbben érkezettek figyelembe nem fognak vétetni.

A szóban forgó munkálatra vonatkozó műszaki művelet és részletes feltételek a nevezett magy. kir. állam-építészeti hivatalnál, a rendes hivatalos órákban, naponkint megtekinthetők.

Kelt Rimaszombat, 1888. márczius 5.

Jura ko Jakab, hiv. főnök.

## Eladó

egy Khünne-féle 15 soros, keveset használt, tökéletes jó karban levő sorvető-gép.

A venni szándékozók értekezhetnek Szentmiklóssy Kálmán tulajdonossal Sajó-Kesziben utolsó posta Köveceses.

2—10

Tschinkel kávé.



Valódi

## Tschinkel-kávé

(pót- vagy fügekávé)

a legjobb keverék a babkávéhoz. Íze kellemes, a meggazdálkodás mellette pedig óriási.

8104. sz.

## Hirdetmény.

A rimaszombati kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Putnoki népbank végrehajthatóan Kakas Anna férjezett Farkas Józsefné végrehajtást szenvedő elleni 600 frt tőkekövetelés és járulékaik iránti végrehajtási ügyében a rimaszombati kir. törvényszék területén levő Putnok község határában fekvő, a putnoki 415. sztkvben Kakas Anna férjezett Farkas Józsefné nevű álló ingatlanra az árverést 870 frtban ezennel megállapított kikiáltási áron elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1888. évi április hó 10-ik napján délelőtti 10 órakor Putnok községben a község házában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatai fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át vagyis 87 forintot készpénzben, vagy az 1881. LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyministeri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékkepes értékpapírban a kiküldött kezéhez lenni, avagy az 1881. LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt szolgáltatni.

Kelt Rimaszombat, 1887. december 31-ik napján. A rimaszombati kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság.

Hánrich, kir. tszéki bíró.